

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק א' – הבנת הנקרא

(סדרה 137 – גרסה ב')
מרץ 2012

משך הזמן לחלק א': שעה ורבע

אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

מספר זהות: _____

שם האולפן: _____ שם המורה: _____

מקום האולפן (שם העיר, הקיבוץ וכו'): _____

בהצלחה!

הציון: _____

כל הזכויות שמורות

ירושלים – תשע"ב

חג הפסח

חג הפסח הוא החג העתיק ביותר בהיסטוריה של עם-ישראל.

חג הפסח חל בעונת האביב, ב-17 בחודש ניסן בלילה, ונמשך שבעה ימים.

חוגגים את חג הפסח כדי לזכור ולציין אירוע (מקרה) היסטורי חשוב ביותר: ביום הזה יצאו בני-ישראל מ"עבדות לחירות", כלומר: העם, שהיה עם של עבדים במצרים, יצא ממצרים והלך כעם עצמאי לארץ ישראל.

היציאה ממצרים הייתה מהירה ופתאומית, ובני-ישראל לא הספיקו לאפות לעצמם לחם אלא רק מצות. לכן נוהגים לאכול מצות בפסח במשך שבועת ימי החג.

בלילה הראשון של פסח עורכים את 'ליל הסדר'. ב'ליל הסדר' יושבים בני המשפחה ביחד, אוכלים ארוחה מיוחדת, שותים 4 כוסות יין, ומספרים את סיפור הנס של יציאת מצרים מתוך ה'הגדה של פסח'. הרעיון העיקרי של 'ליל הסדר' הוא לספר לילדים את סיפור היציאה ממצרים, כדי שהם יספרו אותו בעתיד לילדים שלהם. כך עובר סיפור היציאה ממצרים מדור לדור במשך כל ההיסטוריה.

בעבר, כאשר בית-המקדש בירושלים היה קיים, עלו בני-ישראל בחג הפסח לירושלים, לבית-המקדש. לזכר המנהג הזה נוהגים גם כיום ישראלים ותיירים לעלות לירושלים ולטייל בה בפסח. רבים מהם משתתפים באירועים ובטקסים, שמתקיימים בעיר לכבוד החג.

תרגיל: ענו על השאלות **לפי הקטע:** (2 נק' לכל תשובה נכונה)

1. למה חג הפסח הוא חג חשוב לעם ישראל?

2. למה אוכלים מצות בחג הפסח?

3. מהם המנהגים המיוחדים של 'ליל הסדר'?

4. איך יודעים כולם על סיפור יציאת מצרים?

5. מדוע מגיעים אנשים רבים לירושלים בפסח?

מגילה

קטע ג': (10 נק' בסה"כ)

מגילות מדבר יהודה

מגילות מדבר יהודה או בשמן האחר מגילות ים המלח הן אחד הממצאים ההיסטוריים החשובים ביותר בתקופתנו. מגילות הן ספרים עתיקים הכתובים על קלף (נייר מיוחד). בשנת 1947 ישב רועה בדואי עם העזים שלו במדבר יהודה, על-יד ים המלח. עז אחת ברחה, והרועה רץ אחריה, והגיע למערה. הוא נכנס למערה (חדר עמוק בתוך האדמה), זרק אבן, ושמע משהו נשבר שם. האיש גילה להפתעתו, כדים ובהם נשמרו היטב שבע מגילות שלמות. הרועה הבדואי הבין, שמדובר במגילות חשובות, ומכר אותן לחנות עתיקות בירושלים. בעל החנות מכר שלוש מהמגילות לפרופסור סוקניק מ'האוניברסיטה העברית', ואילו ארבע האחרות נמכרו למוזיאון בארצות הברית. לאחר שנים הצליח פרופסור יגאל ידן, בנו של פרופסור סוקניק לרכוש גם את ארבע המגילות הנוספות עבור מדינת ישראל. כיום נמצאות כל המגילות ב'מוזיאון ישראל' בירושלים.

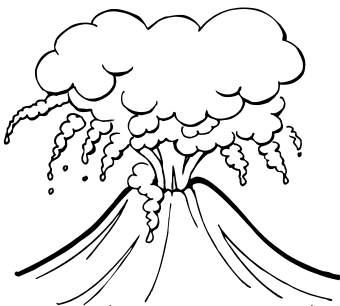
רוב 'מגילות מדבר יהודה' נכתבו לפני כ- 2,000 שנים. הן נשמרו במצב טוב גם הודות למזג האוויר היבש באזור. המגילות מפורסמות בכל העולם וחשובות מאוד מבחינה היסטורית ומדעית: נמצא ביניהן כתב היד העתיק ביותר של התנ"ך, תיאור של חיי התושבים במקום, החוקים שלהם ועוד. רוב המגילות כתובות בעברית, וחלק קטן מהן – בארמית וביוונית. המדענים לומדים מן המגילות על מקורות התנ"ך על ההיסטוריה של השפה העברית, על התפתחות הפילוסופיה והאמונה היהודית, וגם על הזמן שבו נולדה הנצרות.

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. איך התגלו 'מגילות מדבר יהודה'?

 (2 נק')
2. איך הגיעו שבע המגילות ל'מוזיאון ישראל'?
 א. _____
 ב. _____
3. מדוע נשארו מגילות מדבר יהודה שלמות?

 (2 נק')
4. בשורה 9 כתוב: **"המגילות מפורסמות בכל העולם וחשובות מאוד"**.
 א. מה חידשו 'מגילות מדבר יהודה' למדענים?
 * _____
 * _____
 * _____
 ב. באילו שפות הן נכתבו?

הר הגעש וְזוּב

הר הגעש (וולקנו) וְזוּב בדרום איטליה הוא הר הגעש המפורסם ביותר בעולם. בשנת 79 לספירה התפרץ הר הגעש וכיסה את העיר פּוּמְפֵּיי. העיר נעלמה מתחת לשכבה גבוהה של אָפּר. הסיפור על היעלמות העיר לאחר התפרצות הר הגעש התפרסם בעולם בעקבות מכתב, ששלח חוקר טבע להיסטוריון רומי. במכתב הוא מתאר את התפרצות ההר וזרימת הֶלָבָה. אולם הסימנים הראשונים של העיר התגלו רק בשנת 1748, כאשר איכר מקומי חפר בור באדמה, ומצא פסלים עתיקים. בעקבות כך התחילו בחפירות ארכיאולוגיות, וחשפו (גילו) כמעט בשלמות את בתי העיר. כיום, לאחר שיחזור המקום, אפשר לראות בבתייה של פּוּמְפֵּיי כלי בית, ציורי קיר ותכשיטים רבים, כמעט כפי שהיו לפני למעלה מ-1900 שנה.

הר הגעש וְזוּב יוצא דופן בהשוואה להרי געש אחרים באירופה. הפעילות שלו נמשכת כל הזמן, ועמודים של קיטור ואפר עולים לעיתים קרובות מעל לוע (פֶּתַח) ההר. חוץ מהתפרצות המפורסמת בשנת 79, התפרץ ההר באופן משמעותי שלוש פעמים נוספות: בשנת 1631 התכסה האזור בבוץ ובאפר ו-5,000 אנשים נהרגו. בשנת 1794 זרמה לבה וכיסתה את כל האזור, ובפעם האחרונה התפרץ הר הגעש בשנת 1944.

קיימים הבדלים נוספים בין הר הגעש וְזוּב לבין הרי געש אחרים באיטליה. בסיציליה, למשל, בהר הגעש אָטְנָה זרימת הלבה היא איטית, ומאפשרת לתושבי המקום להתפנות בשעת סכנה. הוְזוּב, לעומת זאת, הוא הר מסוכן ביותר. ההתפרצות שלו מהירה, חזקה והרסנית. העשן מן ההר עולה לגובה של מספר קילומטרים, עננים מפזרים אפר, ויש התפשטות של גז רעיל ביותר. רק אחרי כל אלה מגיעה זרימה של לָבָה.

על אף הסכנה, שבה נמצאים היישובים בסביבת ההר, מיושב כל האזור בצפיפות. כיום חיים בטווח הסכנה למעלה מ-3 מיליון תושבים. רובם אנשים עניים החיים בתנאים קשים בדירות ובשכונות שנבנו ללא רישיון. ממשלת איטליה החליטה להעביר חלק מן התושבים האלה לבתים חדשים במקומות בטוחים יותר, ולהקים באזור ההר אתרי תיירות, שיסייעו לפתרון הבעיות הכלכליות של דרום המדינה. התושבים אינם ממהרים לעזוב את המקום: ראשית, האדמה פורייה מאוד (טובה לחקלאות), והאזור כולו ידוע בפירות וביינות שלו. שנית, רוב תושבי המקום הם פֶּטְלִיסְטִים: הם מאמינים שגורל (מזל) האדם קבוע מראש, ואין אפשרות לשנות אותו. לפי אמונתם, שינוי של מקום המגורים במטרה לשפר את רמת החיים עלול לגרום למצב הפוך. ושלישית, חלק מן התושבים טוען, שבעצם המטרה של הממשלה האיטלקית היא לגרש אותם, רק כדי שהמקום יהפוך לאתר תיירותי. "ברגע שנעמוד עם המזוודות ביד, לא יהיה אכפת לאיש לאן נלך. אנחנו מעדיפים להישאר באש כמו אבותינו בפּוּמְפֵּיי, במקום למות ברעב במקום אחר."

תרגיל: ענו על השאלות לפי הקטע:

1. מה היו השלבים בגילוי ובשחזור של העיר הנעלמת פומפיי? (3 נק')

א.

ב.

ג.

2. מה מיוחד בהר הגעש וזוב לעומת הרי געש אחרים? (2 נק')

א.

ב.

3. מאילו סיבות החליטה ממשלת איטליה להעביר את התושבים מן המקום? (2 נק')

א.

ב.

4. מדוע מתנגדים תושבי אזור ההר להחלטת הממשלה האיטלקית? (3 נק')

א.

ב.

ג.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

מבחן לסיום אולפן א'

חלק ב' – לשון וכתובה

(סדרה 137 – גרסה ב')
מרץ 2012

משך הזמן לחלק ב': שעה ורבע
אין להשתמש בחומרי עזר

פרטים אישיים:

שם משפחה: _____

שם פרטי: _____

מס' ת.ז.: _____

בהצלחה!

כל הזכויות שמורות

חלק 2: לשון (40 נקודות בסה"כ)

השלימו את המשפטים הבאים:

סעיף ב': (15 נק' בסה"כ)

(1) קניתי שולחן-כתיבה במחיר זול.
כתבו ברבים: קניתי _____ (4 נק')

(2) ההופעה של שלמה ארצי תתקיים בתיאטרון 'קיסריה'. כרטיסים נמכרים בקופות התיאטרון. (4 נק')
כתבו בעבר: _____

(3) ראש הממשלה נסע לביקור באיטליה, לביקור הצטרפו גם אנשי עסקים.
כתבו בעתיד: _____ (4 נק')

(4) השלימו את המשפט מתוך רשימת המילים למטה.

טלי הקטנה רוצה לעשות הכול _____ . בכך היא _____ מאוד לאחותה

הגדולה, אבל במראה היא שונה _____ . (3 נק')

ממנה, לה, דומה, שונה, בה, בעצמה,

סעיף ג': (15 נק' בסה"כ)

(5) תושבי-השכונה הזועמים התלוננו במשטרה על בתי-הקפה הרועשים בשכונה. (4 נק')

כתבו ביחיד: _____ התלונן במשטרה על _____

(6) אילו הייתן משקיעות זמן ומאמץ, אולי הייתן מנצחות בתחרות. (4 נק')

כתבו בעתיד: אם _____

7) **סביל** (פסיבי): הוראותיו של מדריך הקורס לא הובנו על ידי התלמידים, ולכן עבודת הגמר לא

נכתבה כראוי. (4 נק')

כתבו בפעיל (אקטיבי): התלמידים לא _____ הוראותיו של מדריך הקורס, ולכן

הם לא _____ עבודת הגמר כראוי.

8) הרחוב הראשי בנתניה הפך _____ אטרקציה מקומית. פורסם השבוע בעיתון.

הרחוב נצבע בסגול, ותושבים רבים הגיעו לרחוב _____ לצפות בעבודות. (3 נק')

אלא ש.. ב, ל, כ, כי, כד, על מנת

סעיף ד': (10 נק' בסה"כ)

9) הרחיבו את המשפט. (4 נק')

השתמשו **בשתיים** מתוך ארבע מילות הקישור והחיבור.

באוגוסט 2012 תתקיים האולימפיאדה בלונדון....

בעקבות זאת, עד אז, מכיוון ש..., לעומת זאת

א.

ב.

10) **סביל** (פסיבי): לפני 5 שנים, לכבוד האולימפיאדה בביג'ון, הועברו שכונות שלמות למקומות

אחרים. מרכזי קניות חודשו, ובתי מלון חדשים נפתחו. (6 נק')

כתבו בפעיל (אקטיבי): לפני 5 שנים, לכבוד האולימפיאדה בביג'ון, _____

חלק 3: כתיבה (30 נק' בסה"כ)

הבטחתם למורה שלכם להגיע מוקדם לכיתה אבל איחרתם.

כתבו לה מכתב והתנצלו.

(10 נק')

_____ / _____ / _____

_____ , _____
